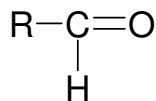
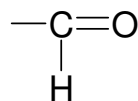

Związki karbonylowe – aldehydy i ketony

aldehydy

grupa aldehydowa

H-COR   aldehydy – al

R – CO – R   ketony - on

Nazewnictwo aldehydów

Nazwy aldehydów: R-CHO , tworzy się dodając do nazwy związku macierzystego (R-H) przyrostek -al, -dial, -trial, itd. **metan-al, etan-al**

Albo: od nazwy kwasu Kwas mrówkowy – aldehyd mrówkowy
Kwas octowy – aldehyd octowy

Przykłady:

HCHO - metanal , aldehyd mrówkowy, formaldehyd
- etanal , aldehyd octowy

Nazewnictwo ketonów

Ketony proste

CH₃ –CO – CH₃   keton dimetylowy; propanon **aceton**

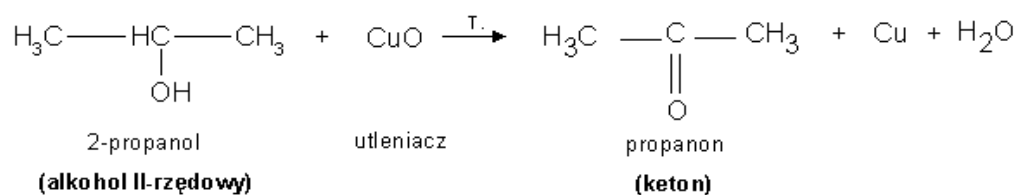
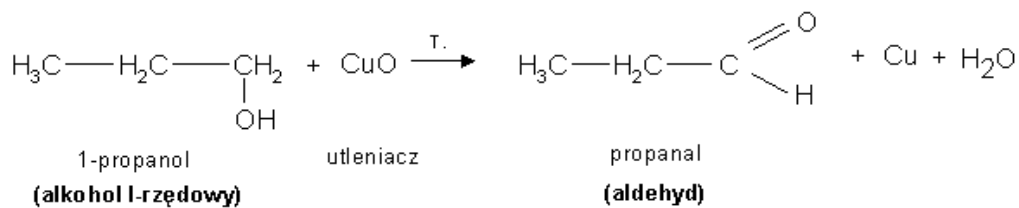
CH₃ –CH₂-CO- CH₂ – CH₃   keton dietylowy; pentan-3-**on**

Ketony mieszane

CH₃ –CO – CH₂ - CH₃   keton etylometylowy ; butan**on**

CH₃ –CO -CH₂ - CH₂ – CH₃   keton metylopropylowy ; pentan-2-**on**

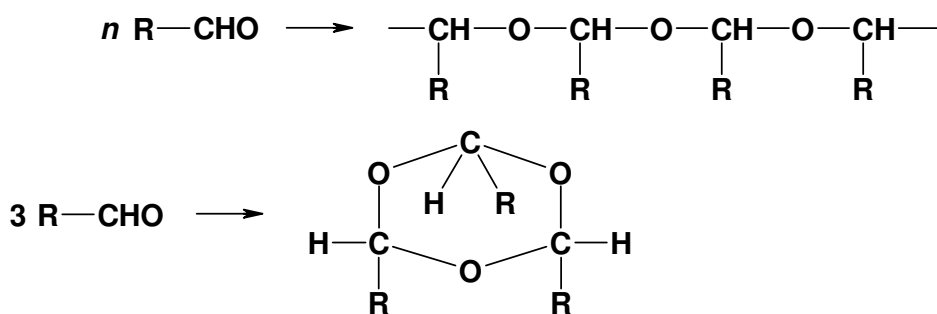
Otrzymywanie – utlenienie alkoholi I i II- rzędowych

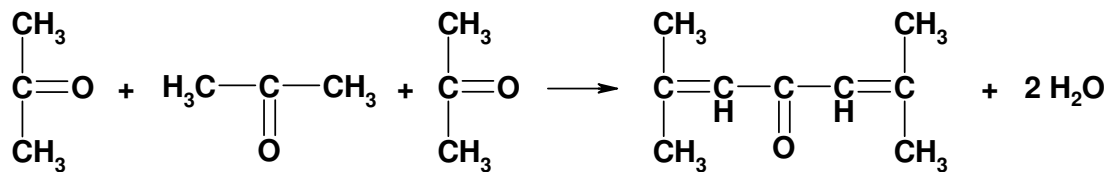
Reakcje

- redukcja do odpowiednich alkoholi I-rzędowych lub II-rzędowych
- reakcje przyłączenia nukleofilowego
- reakcje przyłączenia pochodnych amoniaku (amin)
- reakcje polimeryzacji i kondensacji

polimeryzacja aldehydów

Polikondensacja ketonów

Występowanie i znaczenie

Aldehydy alifatyczne – sporadycznie występują w organizmach roślinnych

Aldehydy nienasycone – terpenowe
– składniki olejków eterycznych

Metanal – aldehyd mrówkowy
40% roztwór wodny – formalina
powoduje koagulację białka – garbarstwo, preparaty biologiczne

Aldehydy aromatyczne

Aldehyd benzoesowy – przemysł barwników
Aldehyd cynamonowy – przemysł spożywczy, perfumeryjny

Ketony

Aceton – rozpuszczalnik
Acetofenon i benzofenon – przemysł perfumeryjny
aromatyzowanie tytoniu